

Eerste kwartaalrapportage meerjarenraming OV Flevoland.

Inleiding

Bij de behandeling van de najaarsnota oktober 2003 heeft de commissie ingestemd met een extra investeringsimpuls van € 400.000,- ten behoeve van de bestemmingsreserve openbaar streekvervoer waarvan 320.000 ten behoeve van de exploitatie en 80.000 voor het busonderzoek Flevoland. Op dat moment leek deze bijdrage voldoende om samen met een efficiëntieslag bij de aanbestedingen eind 2005, het saldo van de bestemmingsreserve ook op langere termijn positief te houden. Gezien het grillige karakter van de openbaar vervoerinkomsten als gevolg van de bezuinigingen van kabinet Balkenende I en Balkenende II, is daarbij afgesproken dat de commissie regelmatig geïnformeerd zal worden over het financiële meerjarenperspectief.

Nu, in maart 2004, ontvangt u de eerste kwartaalrapportage van 2004.

Terugblik 2003:

In augustus 2003 is de commissie geïnformeerd over de meerjarenraming OV 2003-2009. In deze raming waren alle op dat moment bekende feiten verwerkt. De realisatie van kabinet Balkenende I en de toen nog onzekere dreiging van Balkenende II. Dit leidde tot minder inkomsten en dus een permanent negatieve bestemmingsreserve. Aan de hand van deze raming werd voorgesteld deze negatieve reserve aan te vullen uit algemene middelen met € 400.000,-. Dit zou, samen met een aanbestedingstaakstelling voor het jaar 2006 (start nieuwe vervoerders) van 10%, leiden tot een positieve reserve.

Figuur 1: Raming ten behoeve van commissie augustus 2003. Let op! Prijspeil 2002 (Lelystad + Almere vanaf 2004 erbij).

Baten	prijspeil 2002	2003	2004	2005	2006	2007
Rijksbijdrage exploitatie openbaar vervoer		€ 11.913.000	€ 21.014.000	€ 20.649.000	€ 20.460.000	€ 20.261.000
Bijdragen regio exploitatie veerverbinding		€ 145.000	€ 128.000	€ 159.250	€ 120.500	€ 148.500
Rijksbijdrage exploitatie veerverbinding		€ 363.000	€ 208.000	€ 128.000	€ 120.000	€ 42.000
Totaal baten		€ 12.421.000	€ 21.350.000	€ 20.936.250	€ 20.700.500	€ 20.451.500
Lasten						
Bijdrage vervoersmaatschappijen		€ 12.135.093	€ 20.556.207	€ 19.768.207	€ 19.422.217	€ 19.422.217
Provinciale projecten stimulering		€ 667.053	€ 416.379	€ 390.789	€ 260.442	€ 260.442
Bijdrage veerverbinding		€ 660.549	€ 484.557	€ 463.424	€ 442.725	€ 425.670
Totaal lasten		€ 13.462.695	€ 21.457.143	€ 20.622.420	€ 20.125.384	€ 20.108.329
Stand bestemmingsreserve openbaar streekvervoer						
31-12 voorafgaand jaar		€ 718.017	€ 76.322	€ 30.820-	€ 283.010	€ 858.126
Onttrekking (-)/Storting (+)		€ 1.041.695-	€ 107.143-	€ 313.830	€ 575.116	€ 343.171
éénmalige storting		€ 400.000				
31-12 lopend jaar		€ 76.322	€ 30.820-	€ 283.010	€ 858.126	€ 1.201.297
waarvan geoormerkt voor:						
toegankelijkheid		€ 326.212	€ 274.683	€ 208.341	€ 141.999	€ 75.657
sociale veiligheid		€ 11.559	€ 19.597	€ -	€ -	€ -
per saldo stand OV fonds tbv exploitatie		€ 261.449-	€ 325.100-	€ 74.669	€ 716.127	€ 1.125.640

In december 2004 is de commissie Werk geïnformeerd over de toen bekende tegenvallers in de rijksbijdrage:

' De rijksbijdrage 2004 (dus de bijdrage die Flevoland krijgt van de minister op basis van de kaartverkoop in de periode juli 2002 – juni 2003) is ongeveer 750.000 euro lager dan de bijdrage in 2003. Deze terugval vindt voornamelijk plaats in het gebied Flevoland Midden en –Noord.

De exacte terugval wordt ons 28 december 2003 door het ministerie gemeld.

Over de consequenties van deze terugval wordt u middels de kwartaalrapportage meerjarenraming OV in februari geïnformeerd.'

Uitgangssituatie eerste kwartaal 2004

Extra bezuinigingen 2004

In het najaar 2003 werd echter duidelijk dat de bezuinigingen nog niet achter de rug waren. Op 18 november werd informeel bekend dat er extra taakstellingen zouden volgen in het kader van ziekteverzuim, het niet geheel doorbetalen van de prijscompensatie van 2003 en het hoofdlijnenakkoord. Dit bracht een extra landelijke taakstelling met zich mee van € 63 miljoen. De provincie Flevoland krijgt tot op heden van dit landelijke budget 1,1%. Dit betekent dus voor de provincie Flevoland een bezuiniging van € 0,7 miljoen.

Teruglopende reizigersinkomsten

Daar blijft het echter niet bij. De provincie Flevoland heeft ook te maken met teruglopende reizigersinkomsten. Landelijk is deze terugloop er ook maar bij de provincie Flevoland zakken deze meer dan landelijk. Door deze tegenvallende reizigersopbrengsten heeft Flevoland nog eens te maken met een tegenvallende rijksbijdrage. De rijksbijdrage is namelijk tot op heden gebaseerd op de opbrengsten. De korting op de rijksbijdrage door tegenvallende opbrengsten ligt rond de € 0,8 miljoen.

In totaal is de rijksbijdrage in 2004 dus bijna € 1,5 miljoen minder dan in 2003.

Naast deze tegenvallers zijn er ook enkele meevallers.

1. Flevoland is ten opzichte van de andere deelnemers in het 4P contract flink met haar opbrengsten gedaald. Dit houdt voor het 4P contract in dat het aandeel in de bekostiging ook zal dalen. Dit resultaat is nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting. Het voorlopig positieve resultaat bedraagt € 0,2 miljoen
2. In de provinciale begroting 2004 is een bedrag van €0,16 miljoen gereserveerd voor extra bezuinigingen op het OV onder het kabinet Balkenende II. Voorgesteld wordt om dit bedrag van € 0,16 miljoen te oormerken op het product 'onvoorzien / stelposten' in 2004 op de post 'nadere rijksombuigingen' aangezien de overschrijdingen o.a. zijn ontstaan door de opgelegde bezuinigingen vanuit het Rijk.
3. Binnen de exploitatiebijdrage van de concessie Almere Streek is over de gehele periode van zes jaar (opgave connexxion) €0,8 miljoen te oormerken als kosten ten behoeve van de toegankelijkheid (lage vloerbussen). De geoormerkte bedragen toegankelijkheid kunnen hiervoor worden aangewend waardoor de exploitatie lasten op jaarbasis met € 0,12 miljoen dalen.

Wanneer de effecten van deze maatregelen in de meerjarenraming worden betrokken ontstaat (zie figuur 2) er een negatieve stand bestemmingsreserve in 2004 (zie grijze balk) van € 697.365. Deze loopt op tot € 1.021.720 in 2007.

Figuur 2: Effecten verwerkt in meerjarenraming.

Baten	prijspeil 2003	j.e.v. 2003	herziening 2004	herziening 2005	herziening 2006	herziening 2007
10.341.12 Rijksbijdrage exploitatie openbaar vervoer		€ 12.327.254	€ 10.765.000	€ 10.567.441	€ 10.443.684	€ 10.315.185
Rijksbijdrage exploitatie OV Almere stad			€ 7.830.000	€ 7.672.054	€ 7.611.490	€ 7.513.714
Rijksbijdrage exploitatie OV Lelystad			€ 2.106.000	€ 2.063.534	€ 2.046.467	€ 2.020.179
10.341.13 Bijdragen regio exploitatie veerverbinding	€ 73.000		€ 224.000	€ 135.250	€ 120.500	€ 148.500
10.341.18 Rijksbijdrage exploitatie veerverbinding	€ 375.741		€ 215.000	€ 128.000	€ 120.000	€ 42.000
Stelpost bezuinigingen Balkenende II			€ 160.000			
Bijdrage uit algemene middelen	€ 400.000					
Totaal baten		€ 13.175.995	€ 21.300.000	€ 20.566.279	€ 20.342.142	€ 20.039.578
Lasten						
341.12 Bijdrage vervoersmaatschappijen openbaar streekvervoer	€ 11.640.804	€ 11.304.074	€ 9.922.331	€ 9.247.304	€ 9.247.304	€ 9.247.304
Bijdrage CVV	€ 349.604	€ 394.196	€ 544.196	€ 544.196	€ 544.196	€ 544.196
Bijdrage exploitatie OV Almere stad		€ 7.830.000	€ 7.672.054	€ 7.611.490	€ 7.513.714	€ 7.513.714
Bijdrage exploitatie OV Lelystad		€ 2.106.000	€ 2.063.534	€ 2.046.467	€ 2.020.179	€ 2.020.179
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren	€ 29.270-					
341.13 Provinciale projecten stimulering op. streekvervoer	€ 367.554	€ 783.309	€ 425.490	€ 303.490	€ 234.590	€ 234.590
341.18 Bijdrage veerverbinding	€ 515.549	€ 629.557	€ 463.424	€ 442.725	€ 425.670	€ 425.670
Totaal lasten	€ 12.844.241	€ 23.047.135	€ 21.091.029	€ 20.195.672	€ 19.985.653	€ 19.985.653
Stand bestemmingsreserve openbaar streekvervoer						
31-12 voorafgaand jaar	€ 718.017	€ 1.049.771	€ 697.365-	€ 1.222.114-	€ 1.075.645-	€ 1.075.645-
Onttrekking (-)/Storting (+)	€ 331.754	€ 1.747.135-	€ 524.750-	€ 146.470	€ 53.925	€ 53.925
31-12 lopend jaar	€ 1.049.771	€ 697.365-	€ 1.222.114-	€ 1.075.645-	€ 1.021.720-	€ 1.021.720-
	waarvan geoormerkt voor:					
	toegankelijkheid	€ 319.936	€ 278.111	€ 239.077	€ 232.792	€ 226.506
	sociale veiligheid	€ 306.226	€ 86.022	€ 68.817	€ 51.613	€ 34.409
per saldo stand OV fonds tbv exploitatie	€ 423.608	€ 1.061.497-	€ 1.530.009-	€ 1.360.049-	€ 1.282.635-	€ 1.282.635-

Plan van aanpak

Als gevolg van dit vooruitzicht is op korte termijn een forse ingreep noodzakelijk om de overschrijding op de bestemmingsreserve te voorkomen (iedere maand uitstel van maatregelen kost €€0,15 miljoen).

Uitgangspunt bij de aanpak is budget neutraal werken. Het collegeprogramma geeft duidelijk aan dat er niet meer aan openbaar vervoer mag worden besteed dan de opbrengsten van de reizigers en de rijksbijdrage toelaten.

Het enige sturingsmechanisme in het openbaar vervoer onder bestaande contracten is snijden in het voorzieningenniveau. Om in 2004 een positieve bestemmingsreserve te bereiken zal er totaal 10% van het nog aan te besteden lijnennet moeten worden geschrapt. Dit is een percentage dat niet meer op ritniveau is te bereiken. Er zullen hele lijnen moeten verdwijnen. Dit is om meerdere redenen niet wenselijk.

1. Vertrekpunt bij deze bezuinigingen is de OV-visie waarin aangegeven wordt op welk moment slecht gebruikte busritten kunnen worden vervangen door Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV). Omdat er echter pas vanaf halverwege 2005 een provinciaal CVV-systeem zal rijden in Flevoland, biedt de OV-visie weinig houvast voor 2006. Ten behoeve van dit CVV wordt op basis van de beslisnota Provinciaal CVV vanaf 2005 op jaarbasis € 0,15 miljoen gereserveerd voor extra uitgaven CVV. Deze is reeds vanaf 2005 opgenomen in de meerjarenraming.
2. Wanneer er in 2004 10% wordt bezuinigd, wordt daarmee wel de bestemmingsreserve positief, maar ontstaat wel de situatie dat er zo zwaar wordt bezuinigd dat er in 2007 bijna € 2 miljoen 'over' is.
3. Gezien de aard van de bezuinigingen is het politiek maar ook procesmatig bijna onmogelijk om op zo'n korte termijn zulke zware ingrepen te doen.

Daarom wordt voorgesteld om op kleine schaal bezuinigingen te realiseren in 2004 en 2005. Deze bestaan voornamelijk uit het schrappen van avond- en weekendritten met een lage bezettingsgraad. Geschat wordt dat het hierbij gaat om ongeveer € 0,25 miljoen in 2004 en € 0,3 miljoen in 2005. Een specifieke bezuiniging is het opheffen van de nieuwe lijn SixFlags en deze als besloten buslijn te laten rijden voor het personeelsvervoer van SixFlags. Op jaarbasis wordt hiermee € 284.000,- bespaard.

Omdat deze maatregelen niet afdoende zijn om een negatieve bestemmingsreserve voor de jaren 2004 en 2005 te voorkomen wordt voorgesteld om het resterende tekort in 2004 € 450.000 te onttrekken aan de saldireserve en dit bedrag terug te storten in 2006 (zie tabel).

Baten	prijspeil 2003	j.e.v. 2003	herziening 2004	herziening 2005	herziening 2006	herziening 2007
10.341.12 Rijksbijdrage exploitatie openbaar vervoer		€ 12.327.254	€ 10.765.000	€ 10.567.441	€ 10.443.684	€ 10.315.185
Rijksbijdrage exploitatie OV Almere stad			€ 7.830.000	€ 7.672.054	€ 7.611.490	€ 7.513.714
Rijksbijdrage exploitatie OV Lelystad			€ 2.106.000	€ 2.063.534	€ 2.046.467	€ 2.020.179
10.341.13 Bijdragen regio exploitatie veerverbinding		€ 73.000	€ 224.000	€ 135.250	€ 120.500	€ 148.500
10.341.18 Rijksbijdrage exploitatie veerverbinding		€ 375.741	€ 215.000	€ 128.000	€ 120.000	€ 42.000
Stelpost bezuinigingen Balkenende II			€ 160.000			
Tijdelijke bijdrage uit saldi reserve		€ 400.000	€ 450.000			
Totaal baten		€ 13.175.995	€ 21.750.000	€ 20.566.279	€ 20.342.142	€ 20.039.578
Lasten						
341.12 Bijdrage vervoersmaatschappijen openbaar streekvervoer		€ 11.640.804	€ 11.038.570	*) € 9.392.152	*) € 8.770.143	*) € 8.770.143
Bijdrage CVV		€ 349.604	€ 394.196	€ 544.196	€ 544.196	€ 544.196
Bijdrage exploitatie OV Almere stad			€ 7.830.000	€ 7.672.054	€ 7.611.490	€ 7.513.714
Bijdrage exploitatie OV Lelystad			€ 2.106.000	€ 2.063.534	€ 2.046.467	€ 2.020.179
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren		€ 29.270				
Terugbetalen saldireserve					€ 450.000	
341.13 Provinciale projecten stimulering op. streekvervoer		€ 367.554	€ 783.309	€ 425.490	€ 303.490	€ 234.590
341.18 Bijdrage veerverbinding		€ 515.549	€ 629.557	€ 463.424	€ 442.725	€ 425.670
Totaal lasten		€ 12.844.241	€ 22.781.631	€ 20.560.850	€ 20.168.511	€ 19.508.492
Stand bestemmingsreserve openbaar streekvervoer						
31-12 voorafgaand jaar		€ 718.017	€ 1.049.771	€ 18.140	€ 23.569	€ 197.199
Onttrekking (-)/Storting (+)		€ 331.754	€ 1.031.631	€ 5.429	€ 173.631	€ 531.086
31-12 lopend jaar		€ 1.049.771	€ 18.140	€ 23.569	€ 197.199	€ 728.285
	waarvan geoormerkt voor:					
	toegankelijkheid	€ 319.936	€ 278.111	€ 239.077	€ 232.792	€ 226.506
	sociale veiligheid	€ 306.226	€ 86.022	€ 68.817	€ 51.613	€ 34.409
per saldo stand OV fonds tbv exploitatie		€ 423.608	€ 345.993-	€ 284.326-	€ 87.205-	€ 467.370

*) Nb: de voorgestelde bezuinigingen zijn reeds verdisconteerd in de post 341.12 'bijdrage vervoersmaatschappijen openbaar streekvervoer'.

Op basis van deze bezuinigingsvoorstellen wordt de bestemmingsreserve in 2006 weer positief.

In deze raming is rekening gehouden met het verlies aan reizigersopbrengsten(kaartverkoop) omdat door de bezuinigingen in 2004, 2005 en 2006 minder reizigers met het openbaar vervoer zullen gaan.

Het enige risico is nu nog de precieze hoogte van de rijksbijdrage voor het jaar 2005. Omdat deze waarschijnlijk op basis van het jaar 2003 (basisjaar staat nog ter discussie) wordt vastgesteld. Deze wordt in augustus 2004 bepaald op de nu nog niet bekende reizigersopbrengsten over 2003.

Vanaf 2005 wordt deze rijksbijdrage bevroren. Alleen de reizigersopbrengsten kunnen dan nog fluctueren. Het risico van het aandeel reizigersopbrengsten wordt in de nieuwe contracten vanaf 2006 bij de vervoerder gelegd. Dus de vervoerder schrijft in tegen voor een bepaald voorzieningenniveau tegen een bepaalde prijs waarbij hij zelf risico draagt van de reizigersinkomsten. Ook deze risico's zijn hiermee vanaf 2005 nagenoeg uitgesloten.

Het enige risico wat dan nog rest na 2005 is een eventueel extra kabinetsbezuiniging op het openbaar vervoer.

Resumerend wordt voorgesteld (extra boven najaarsnota):

- Aanwenden Stelpost Balkenende II (€ 0,16 miljoen) voor OV bezuinigingen;
- inzet toegankelijkheidsgeld tot 2006 voor lage-vloerbussen met als gevolg lagere exploitatielasten;
- in 2004 € 0,25 miljoen en in 2005 € daar bovenop € 0,30 miljoen bezuinigen op het voorzieningenniveau;
- □□ omzetten OV-deel SixFlags-Lelystad in personeelsvervoer vanaf 2005;
- in 2004 □€ 0,45 miljoen te onttrekken aan de saldireserve en dit bedrag terug te storten in 2006; □